

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ คู่กับวันโกนเงิ วันพระ วันโกน มีคฤศว่าง เป็นของคู่ ฉะนั้น เวลาวันของโยม เราทำหน้าที่การงานของเรา วันพระไปวัดไปวาเงิ คนเราถ้ามีสามัญสำนึก มันจะคิดถึงความสุขที่แท้จริง ความสุขที่แท้จริงนะ

ถ้าเรายังขาดแคลนสิ่งใด เราจะแสวงหาสิ่งนั้น แสวงหาสิ่งนั้นแล้วคิดว่าจะมีความสุข แสวงหาสิ่งนั้นแล้วมีความสุข แสวงหาขนาดไหนนะ มันก็มีความต้องการ มีแรงปรารถนา ตลอดไป แต่ถ้ามีธรรมะมันคุ้มครอง สิ่งที่เราต้องแสวงหา แสวงหาเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าปัจจัยเครื่องอาศัยนะ แสวงหาเพื่อดำรงชีวิต

ชีวิตนี้มีคุณค่าขนาดไหน ชีวิตนี้มีคุณค่ามาก ชีวิตมีคุณค่ามาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะหาสัจจะความจริงในใจของเรา ถ้าหาสัจจะความจริงในใจของเรา เราจะเริ่มประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราเริ่มประพฤติปฏิบัติ เราจะค้นหาใจของตน ถ้าใครค้นหาใจของตนได้ มันจะมีความมหัศจรรย์ในใจของตนนั้น

ศีล สมาธิ ปัญญาหาซื้อไม่ได้ ทางโลกเขาว่าสุขภาพซื้อไม่ได้ ใครอยากมีสุขภาพแข็งแรง ต้องออกกำลังกาย ถ้าใครค้นคว้าหาหัวใจของตนได้เจอ จะเชื่อสัจธรรมธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะสัจธรรมธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก คนเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้เป็นผู้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

เวลาเกิดมาเป็นคน ด้วยอำนาจวาสนาของกรรม กรรมดีกรรมชั่วทำให้เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม สิ่งที่ทำให้เกิดคือเวรคือกรรมพาเกิด แต่สิ่งที่พาเกิดคือ อากาโร คือการกระทำ เห็นไหม

กรรมดีๆ กรรมดีเราทำคุณงามความดี ความดีนั้นก็ต้องให้ส่งผลเป็นความดี ทำความชั่ว ความชั่วนั้นส่งผลเป็นความชั่ว แต่ทางวิทยาศาสตร์เราก็พิสูจน์ว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไปเงิ คนทำคุณงามความดีไม่เห็นได้ความดีเลย คนทำความชั่วเขาได้แต่ความดีของเขา

คนทำชั่ว ทำชั่วนะมันเป็นเวรเป็นกรรม แต่ทำความชั่วเพื่อแลกมาด้วยปัจจัยเครื่องอาศัยเงิ ทำชั่วมาเพื่ออำนาจวาสนาเงิ ทำชั่วมาเพื่อชื่อเสียงกิตติศัพทกิตติคุณเงิ เพราะมาจากความ

ซื่อๆ ถ้าความซื่อซื่ออันนั้น ผลมันบาดหมางหัวใจของคน มันเหยียบหัวของคนมันจะมีความสุขไปได้ได้อย่างไร อยู่บนที่ไหนมันก็อยู่ด้วยความหวาดระแวงทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าทำคุณงามความดีของเรา เราทำด้วยสัมมาทิฐิ ทำด้วยธรรมาภิบาล สิ่งที่ได้มา ได้มาด้วยคุณธรรม เราได้มาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ได้มาด้วยความเปิดเผย เราจะทำสิ่งใดของเราก็ได้ มันเป็นสมบัติของเรา ถ้าสมบัติของเรา บุญกุศลให้เกิดได้อย่างนี้ เกิดด้วยอามิส สิ่งที่เป็นอามิสๆ อามิสคือการกระทำ คืออำนาจวาสนาของคน ถ้าอำนาจวาสนาของคน เห็นไหม

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราระลึกถึงชีวิตของเรา สิ่งที่มีคุณค่ามากกว่านั้น คุณค่ามากกว่านั้น เวลาเกิดขึ้นมาๆ คลอดออกจากช่องคลอดนั้นมา ออกจากช่องคลอดมาถึงมีชีวิตไป แล้วมันก็ต้องไปเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอยู่อย่างนั้นนะ ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอยู่อย่างนั้นแล้วเอาอะไรไปพิสูจน์ล่ะ

“อย่าเขียนเสือให้วัวกลัว นรกสวรรค์ไม่มีหรอก สัจจะความจริงไม่มีหรอก”

สิ่งที่ไม่มีๆ มันเป็นคำพูดใจ เป็นความเชื่อของคน ดุสิต เวลาเขาบอกว่าเขาจะไปสวรรค์กัน เขาจะไปนิพพานกัน นั่นก็เป็นความเชื่อของเขา แต่เราไม่เชื่อ เขาเป็นความเชื่อของเขา ต้องพิสูจน์กัน แต่การพิสูจน์กัน พิสูจน์กันโดยความไม่เชื่อของเรา พิสูจน์โดยทิฐิมานะ

แต่คนที่เขาเชื่อมรรคผลนิพพาน เขาพยายามแสวงหาของเขา อันนั้นก็เป็นความเชื่อ เป็นศรัทธา ศรัทธาความเชื่ออันนั้นมันก็ต้องมีการกระทำไป กระทำความจริงขึ้นมา ถ้าทำความจริงขึ้นมา นี่เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฐิโก นี่อำนาจวาสนาของเขา

จากศรัทธาณะ ศรัทธามันคลอนแคลนได้ ศรัทธา ดุสิต มีคนชักนำ คนน้อมนำไป ศรัทธาก็คลอนแคลนได้ แต่ถ้าเราทำใจของเราให้มันสงบระงับเข้ามาเป็นอจลศรัทธา ปุถุชน กัลยาณ ปุถุชน กัลยาณปุถุชนคือคนที่ทำจิตใจให้สงบได้ง่าย ความที่สงบได้เพราะมันเป็นกัลยาณปุถุชน เป็นปุถุชนเหมือนกัน แต่มันมีศีลมีธรรมในหัวใจ ถ้ามีศีลมีธรรมในหัวใจ สิ่งนี้หาซื้อไม่ได้ หาซื้อไม่ได้ไง

ความเชื่อหรือไม่เชื่อมันเป็นทิฐิมานะของคน แต่สัจธรรม สัจธรรมมันซื้อหากันไม่ได้ ถ้าซื้อหากันไม่ได้ คนที่มีอำนาจวาสนาสูง จิตใจเขาสูงส่งขึ้นมา เขามีความเชื่อของเขาอย่างนั้น แล้วเขาแสวงหาของเขาได้อย่างนั้น ดุสิต หายใจเข้านี้กพุทธ หายใจออกนี้กโธ เวลาทำหน้าที่การงาน อาบเหงื่อต่างน้ำทุกข์ยากๆ นึก เวลานั่งเฉยๆ หายใจเข้านี้กพุทธ หายใจออกนี้กโธทำไม่ได้

ทำไม่ได้เพราะงานมันละเอียดเกินไปไง มันต้องทำงานหยาบๆ ใจ มันต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ มันต้องแบกจอบแบกเสียม มันนั่งงานของมันไป แต่เวลาให้มานั่งเฉยๆ มันทำไม่ได้ไง แล้ว

ถ้ามันเกาะ จิตเกาะลมหายใจเข้าออกมันยิ่งทำไม่เป็นเข้าไปใหญ่ บอก “อู๋! มันไม่มี” มันไม่มี เพราะมันทำไม่ได้ มันไม่มีเพราะมันทำแล้วมันไม่ประสบความสำเร็จ นั่นแหละกิเลสตัดหา ความทะยานอยากทั้งนั้นนะ

แต่คนที่จิตเขาละเอียดอ่อนของเขา เขามีสติปัญญาของเขา เขารักษาหัวใจของเขา จิตเขาสงบระงับเข้ามาได้ ถ้าจิตสงบระงับเข้ามาได้ เขาค้นคว้าหาใจของเขาเจอ ถ้าเขาค้นคว้าหาใจของเขาเจอ ใจที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ไง ดุสิต ไชของแม่ สเปิร์มของพ่อ เวลาเขาทำ เขาทำกัปต์กันนะ เขาต้องใช้ไฟใช้นิวเคลียสให้มันผสม แล้วถ้าเกิดไม่ปฏิสนธิมันทำไม่ได้หรอก

ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จะเกิดเป็นสัตว์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมทั้งนั้นนะ มันต้องมีจิตเป็นตัวเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่ถ้าเป็นเซลล์เป็นต่างๆ สิ่งที่เป็นสัตว์เซลล์เดียวมันเกิดแล้วมันก็ตายไป สิ่งมีชีวิตที่มันเกิดมา มันก็ตายของมันไปโดยธรรมชาติของมัน

แต่ถ้าปฏิสนธิจิตๆ ถ้ามันเกิดของมัน มันเกิดแล้ว ดุสิต เวลาเราเกิดมาแล้ว พันธุกรรมของพ่อของแม่ แต่จริตนิสัยเป็นของเราๆ พันธุกรรมอันนี้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันไปรู้ไปเห็นของมัน ถ้ารู้เห็นของมัน มันจะมีความเชื่อมัน อ้อ! เวลาได้ชื่อได้เสียงมา พ่อแม่ตั้งให้ทั้งนั้นนะ เวลาคลอดมาแล้ว ถ้าพ่อแม่ไม่บอกตกฟากไม่รู้หรอก เราจะรู้ต่อเมื่อเพราะอะไร

เพราะมันเป็นผลของวัฏฏะ มนุษย์เกิดมาต้องได้รับการเลี้ยงดูมาจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกเพราะให้ชีวิตนี้มา ให้การศึกษามา ให้การเลี้ยงดูมา ชีวิตนี้ได้มา แล้วชีวิตนี้มีค่ามากๆ ดุสิต คนที่เป็นรัฐบุรุษ พ่อแม่เขาเลี้ยงของเขา มา เขาสร้างประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับโลก มีชื่อจารึกในประวัติศาสตร์เลย นี่คนคนหนึ่ง

แต่คนคนหนึ่งทำตัวเหลวไหล ทำตัวเหลวแหลก นั้นนะสร้างบาปสร้างกรรมทำลายเขาไปทั่ว มีแต่ความทุกข์ร้อน สังคมเดือดร้อนกันไปหมดเลย แล้วเวลาตายแล้วมันจะไปไหนละ นี่ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป ก็ทำแต่ความชั่วๆ

ความชั่วนั้นเขาต้องทำบุญกุศลมา เขาต้องทำคุณงามความดีของเขา มา ถ้าเขาไม่ทำคุณงามความดีของเขา มา นะ พวดสิ่งใดไม่มีใครเขาเชื่อฟังหรอก

เวลาหลวงตาท่านออกมาโครงการช่วยชาติฯ ท่านบอกเลย สายบุญสายกรรมถึงเชื้อเราๆ คนคัดค้านก็เยอะ คนที่เห็นคล้ายตาม คล้อยตามเพราะอะไร เพราะสายบุญสายกรรมนะ สายบุญสายกรรม เพราะจิตใจมันได้หล่อเลี้ยงมา จิตใจมันได้พักผ่อนมา จิตใจมันมีเหตุมีผลของมันมา เราทำของเราไป นี่ทำของเรา

ในพระไตรปิฎกเวลาให้ทำคุณงามความดี ถ้าพูดถึงว่า ถ้านรกสวรรค์มันไม่มีจริง มันก็เป็นคุณงามความดีของเรา แต่ถ้ามันมีจริง เราได้ประโยชน์ด้วย ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย ในชาติปัจจุบันนี้มันก็หวาดระแวงไปทั้งนั้นนะ มีแต่ความวิตกกังวลในหัวใจ เวลาตายไปแล้ว ถ้าสวรรค์นรกมีจริง มันก็ตกนรกอเวจีไป แต่ถ้ามันไม่มีละ ไม่มี ตรงไหนมันไม่มีละ สวรรค์ในอก นรกในใจ ในปัจจุบันนี้มันยังร้อนอยู่ขนาดนี้ เพราะเราเชื่อของเราอย่างนี้ เราถึงได้แสวงหาทำคุณงามความดีของเรา

ทำคุณงามความดีของเรา ไปวัดไปวา เราอยู่บ้านเข้าห้องพระ อยู่ที่บ้าน ที่ไหน ที่ไหน ต้นไม้ เราไปนั่งสงบระงับของเราไป เราไปนั่งที่ไหนก็ได้ให้สงบ ให้ใจมันสงบ ให้ใจสงบระงับเข้ามา หัวใจที่มันระงับเข้ามามันไม่ต้องไปแบกรับอย่างอื่นจนมากเกินไปนัก ถ้ามากเกินไปนัก เราจะไปหาครูบาอาจารย์ต่อเมื่อมีปัญหาขึ้นมาไง เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วมันติดขัดของสิ่งใด มันไปของมันไม่ได้ ครูบาอาจารย์จะเป็นอย่างนั้น

เวลาไปวัดไปวาไปฟังธรรมๆ ฟังธรรมเรื่องของเราทั้งนั้นนะ เรื่องของใจนี้ทั้งนั้นนะ แล้วใจนี้มันคิดได้กึ่งๆ ทั้งนั้นนะ คิดมีจริงไม่มีจริง เป็นไปได้หรือเป็นไปไม่ได้ มันคิดของมันอยู่อย่างนั้นนะ นี่ไง มันของคู่ เพราะของคู่มันถึงเสื่อมลาภ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงของเรา ถ้ามันเป็นความจริงของเรามันเป็นในใจของเรา ถ้าเป็นจริงในใจของเรา เวลาหลวงตาท่านตรัสรู้ธรรม ท่านกราบแล้วกราบเล่า กราบแล้วกราบเล่า มีพระหนุ่มๆ องค์หนึ่งเวลาออกจากภวานามา กราบแล้วกราบเล่าๆ มันกราบซาบซึ่งบุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมันกราบมาจากไหน มันกราบมาจากหัวใจ ทำไม่ถึงกราบละ

เวลาล้างเลสงสัยนะ เวลาล้างเลสงสัย ขวนขวายมานะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาณะ อดนอนผ่อนอาหารมันแสนทุกข์แสนยาก แล้วเวลาที่กิเลสมันบีบรัด กิเลสมันล่อมันหลอก ท่านบอกว่า ขนาดว่าเวลาอดอาหารออกมา ไปบิณฑบาตไม่ไหว ท่านนั่งลงไปกับพื้น น้ำตาไหลนะ มึงเอาภูขนาดนี้เขี้ยวอะ ถ้ากูเอามึงได้นะ กูจะไม่เลี้ยงเลยนะ

เวลาท่านฟื้นตัวของท่านมา เวลาปัญญามันหมุนตัวๆ โอ้ย! มันขนาดไหน มันลงทุนลงแรงมาขนาดนั้น มันมีการกระทำมาขนาดนั้น เวลามันสิ้นสุดแห่งทุกข์ กราบแล้วกราบเล่า มันละเอียดลึกซึ้ง มีสติมีปัญญาไง มหาสติ มหาปัญญาเลย สติปัญญาเรายังจับต้องไม่ได้เลย สติปัญญาเรายังล้มลุกคลุกคลานเลย แล้วถ้าเป็นมหาสติ มหาปัญญา นี่เราแสวงหากันอย่างนี้ เราทำอย่างนี้เพื่อประโยชน์กับเรา

วันพระๆ ถ้าวันพระ เป็นพระกรรมฐานนะ เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา ถ้าวันพระนะ จะถือเนสัชชิก ไม่นอน วันโกน วันพระ เราปฏิบัติกันตลอดชีวิต เราไม่ได้ปฏิบัติพอเป็นพิธี มันเป็นวันพระ

เราเคยคุยกับพระ ถ้าวันพระนะ เวลาเช้าเขาจะบิณฑบาต เขารู้เลยนะ บ้านไหนใส่บาตรแล้วใส่ซองขาวด้วย เขารอวันพระ วันพระพวกนั้นเขาจะไปเอาตังค์กัน ไปเอาซองขาว

แต่ของเรา วันพระเราเนสัชชิกนะ เราไม่หลับไม่นอน เราจะเอาจริงเอาจังของเรา แล้วเอาจริงเอาจังทรมานตนใหม่

เวลาพระที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า “ใครทรมานมา ใครทรมานมา”

คำว่า “ทรมาน” ทรมานมันก็ดัดแปลงไป นี่ไง สุขภาพดีหาซื้อไม่ได้ สุขภาพจะดีมันต้องออกกำลังกาย สุขภาพจิตที่มันจะดี มันจะมีมรรคมะผลขึ้นมา มันจะไปซื้อหาที่ไหน ถ้ามันหาซื้อมรรคผลไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าท่านทำให้ได้ ท่านทำให้หมดเลย

แต่ท่านทำไม่ได้ไง เพราะอะไร เพราะถ้าท่านทำให้ เราก็ได้แย่ง พอท่านจะสั่งสอนอะไร เราก็ออกนอกทางทั้งนั้นนะ เราไม่เชื่อ มันไม่เชื่อ มันได้มันแย่งด้วย แล้วยังหาว่าลำบาก หาว่าไม่รักเรา ไม่จริงใจกับเรา

แต่ถ้ามันเป็นความจริง จิตแก้จิต มันต้องเป็นจากจิตของเราแหละ จิตของเราที่มันสงบระงับเข้ามา มันมีความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สิ่งแสวงหา สิ่งซื้อหาขึ้นมา สิ่งนี้มาตัดหาความทะยานอยาก ได้มาแล้วก็มีสุขชั่วคราว เสร็จแล้วก็จะได้มากขึ้นๆ ไป นี่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก

แต่ถ้ามันเป็นธรรมมาภิบาล มันเป็นธรรมละ เราแสวงหามา เราทำของเรามา มันเป็นผลตอบแทนมา มันได้มาตามข้อเท็จจริง มันได้ตามข้อเท็จจริง สิ่งนี้ได้ตามข้อเท็จจริง สิ่งนี้ไม่ใช่กิเลส

แล้วเวลาถ้ามันแสวงหา ตัดหาความทะยานอยากมันล้นฝั๊งๆ มันล้นฝั๊ง มันต้องการสิ่งใด ต้องการอยากได้สิ่งใด มันชักนำไปก่อนแล้ว มันไม่เป็นหรอก มันเป็นอดีตอนาคตไปหมด เวลาปฏิบัติมันถึงไม่ได้ผลไง เวลาไม่ได้ผลมันก็ต้องล้มลุกคลุกคลานไปอย่างนี้ พอล้มลุกคลุกคลาน มันต้องฝึกหัดของเรา ทักชะๆ ความรู้ของเรา ถ้ามีความชำนาญแล้วมันรู้เท่าหมดรู้เท่าหมด นี่สักแต่ว่า สักแต่ว่าทำ แต่มีสติปัญญาพร้อม แต่ของเราสักแต่ว่าทำ เราผลัดไต่เลยไม่รู้ไม่ชี้ สักแต่ว่า

คำว่า “สักแต่ว่า” ใครเป็นคนพูด คำว่า “สักแต่ว่า” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนเทศน์ว่าการเอง “โมฆราชา เธอจงมองดูโลกนี้เป็นของว่างเปล่า เธอจงมองดูว่ามันเป็นสักแต่ว่า”

ไอ้เราก็สักแต่ว่า ภูไม่รับรู้ สักแต่ว่า

“แล้วเธอกลับมาถอนอรรถนุทฤษฎี” ไอ้ตัวตนของเราที่เราไปรู้ไปเห็นเขานั้นแหละ “เธอจงมองโลกนี้เป็นสักแต่ว่า แล้วกลับมาถอนอรรถนุทฤษฎี”

ไอ้ทฤษฎีมานะนี้ ถ้าสักแต่ว่า ก็ไม่รู้สักแต่ว่า ไฉนมันไม่รู้ ภูเก่งกว่ามัน ไอ้คนที่ไม่เป็นสักแต่ว่ามันยึดของมันนะ ภูไม่เอาเลย ภูสักแต่ว่า นี้อรรถนุทฤษฎีมานะมันก็เกิดอยู่วันยังค่ำนั้นแหละ

แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์พูดนั้นนะท่านทำได้จริง ท่านทำได้จริงท่านถึงสอนเราจริง ถ้าสอนเราจริง เราก็จับเลย ทฤษฎีนั้นของภูๆ ภูรู้ ภูแน่ ภูเก่ง แต่ไม่ได้อะไรเลย

แต่ถ้ามันเป็นจริงในหัวใจ เวลาหลงตาท่านกราบแล้วกราบเล่า ท่านเป็นในใจของท่านไง ถ้ามันเป็นในใจของท่านนะ เห็นไหม สูงสุดสู่สามัญ รวงข้าวมันนุ่มลงสู่ดิน มันไม่ได้ลมหรือ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจเป็นธรรมนะ มันเห็นแล้วมันรู้ว่าเขาคิดอย่างไร เขาคิดอย่างไร เขาเห็นอย่างไร เขาถึงมีทฤษฎีอย่างนั้น เขาคิดอย่างไร เขามีทฤษฎีมานะอย่างไร ฉะนั้น ไอ้เราไม่ไปโต้แย้งใครทั้งสิ้น เราจะไปได้แย้งอะไร คนมันโง่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้วท่านบอกเลย คนเราเกิดมาถือตุ๋นไฟมาคนละอัน แล้วก็บ่นกว่าร้อนๆ แล้วก็ถือตุ๋นไฟนั้นวิ่งไปก็ร้อนๆ ก็ธาตุขี้ใจ กิเลส ตัณหาความทะยานอยากของมันใจ เราเกิดมาก็มีจิตใจ เราเกิดมาก็ถือไฟมาคนละตุ๋นไฟ แล้วก็มาอวดดิบอวดดีกันใจ แล้วก็เอาตุ๋นไฟมาฟาดมาฟันกันใจ แล้วเราจะพูดกับมันทำไม

กรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์ นี่มันธรรมสังเวช มันสังเวชนะ ถือตุ๋นไฟแล้วก็มาอวด อวดว่าภูมีไฟสว่าง ภูเก่ง ภูแน่

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่า มีเอกบุรุษผู้หนึ่งได้ทิ้งตุ๋นไฟตุ๋นนั่นแล้ว ได้ทิ้งตุ๋นไฟตุ๋นนั่นแล้ว แล้วก็ร้องตะโกนบอกพวกเราว่าให้ทิ้งๆ แต่มันไม่กล้าทิ้งๆ ถ้าทิ้งมันกลัวตาย มันก็ถือตุ๋นไฟของมันไป อวดเขาไป ภูแน่ แล้วก็บ่นว่าร้อนๆ อยู่อย่างนั้นนะ

เอกบุรุษองค์หนึ่งคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านทำได้แล้ว ท่านทำของท่านได้ ท่านรู้ของท่านจริง ท่านได้ทิ้งดุ้นไฟดุ้นนั้นแล้ว ท่านไม่มีความร้อนในใจของท่าน ท่านไม่มีความเดือดร้อนในใจของท่าน แต่ท่านปรารถนาวิธีสัตว์ชนสัตว์

ดูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นรัตนตรัยของเรา เป็นแก้วสารพัดนึก นึกได้ทั้งหมด นึกนิพพานก็ได้ นึกสวรรค์ก็ได้ ลาภยศสักการะนึกได้หมด

ลาภยศสักการะอยากนึกได้ก็ทำคุณงามความดีสิ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศไง ถ้าทำคุณงามความดีแล้วมันมาของมันเองทั้งนั้นนะ ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่วไง ถ้าเรามีแก้วสารพัดนึกนะ เราก็ทำตามนั้นนะ

แต่ถ้าเราละหมด ดูสิ พระมาจากฆราวาส เห็นภัยในวัฏสงสารมาบวชเป็นพระ ละทิ้งมาหมดแล้ว ถ้าละทิ้งมาหมดแล้ว มันละแต่สมบัติไป แต่มันไม่ได้ละหัวใจ ใจมันยังขวางอยู่ ใจยังต้องมาบากบั่นอยู่นี่ไง มาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง จะถอดจะถอนมันให้ได้ไง เพราะมันเป็นนามธรรมเหมือนกัน

สิ่งที่เป็นนามธรรมที่มันฝังอยู่ในหัวใจ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดมันเป็นนามธรรม ถ้ามีเวรมีกรรมผูกพันกับมันไป เวลาผูกพันกับมันไป เวลามันประพฤติปฏิบัติไป บุญเพนิวาสนาสติญาณอดีตชาติมันรู้ของมันหมด รู้เพราะอะไร เพราะมันทำอย่างนั้นมา มีการกระทำมามันถึงมีเหตุผลของมัน แล้วเหตุผลนั้นมันจะมีผลบังคับกับจิตดวงนั้นไป

แต่ถ้ามีมรรคญาณ อาสวักขยญาณมันถอดมันถอนหมดไป มันถอดมันถอนใจความร้อนในไฟอันนั้นไง ดุ้นไฟนั้นมันจะทิ้งจากหัวใจนั้นไป ถ้าทิ้งอันนั้นไปแล้ว เอกบุรุษได้ทิ้งดุ้นไฟนั้นแล้ว แล้วตะโกนบอกสั่งเราว่าให้เราทิ้งดุ้นไฟดุ้นนั้นๆ

เราจะทิ้งก็ละล้าละลัง กลัวจะไม่รู้ กลัวจะไม่แก่ กลัวจะไม่แน่ กลัวจะไม่เป็น จะทิ้งก็ไม่กล้าทิ้ง แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันละมันถอนของมัน มันทิ้งของมันหมดเลยนะ พอทิ้งหมดแล้วนะ ทิ้งเหมือนกัน ทิ้งเหมือนกันมันก็ซาบซึ้งในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด แล้วเราเป็นสาวกสาวกะ เป็นบริษัท ๔ สิ่งที่เราได้ยินได้ฟังมา ใครทำ คนนั้นได้ ใครชวนชวาย คนนั้นได้ ความดีเป็นความดี ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันเป็นของสัจธรรม แล้วยิ่งถ้าความดีจากภายใน ใครมีมรรคมีผล ใครทำของใครได้ จิตนี้จะมี เอโก ธมฺโม ธรรมอันเอกฝึกับจิตดวงนั้นไป เอวัง